

תאיב למיכל, בגין דלא למיהב ליה משפירו דמאכל, לא בעי למיהב ליה מדי בתר דאכיל שפירו דכלא, בגיף ההוא דאיהו בסופא ויהיב למסכנא דא דאתיאש מניה, אמר ליה קודשא בריך הוא לכלבא תרמון ליה, ובגין דא ואל קין ואל מנחתו לא שעה, אבל הכל לא אקריב אלא משפירו דכלא הדא הוא דכתיב והכל הביא גם הוא מבכורות צאנו.

ומחלביהן לא קריב לגביה שיורין, ובגין דא וישע יהו"ה אל הכל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה, ויאמר יהו"ה לקין למה תרה לך ולמה נפלו פניך, הלא אם תטיב שאת, אמר ליה אם אנת תטיב עובדך, שאת יסתלק קרבנך, ואם לא תטיב עובדך לפתח חטאת רביץ דיתפרע מינך, אתמר הכא רובץ ובאתר אחרא כתיב כי תראה חמור שנאך רובץ תחת משאו וכו' לא תראה את חמור אחיך דא קין דאיהו רביץ מכובד עונו, ואי לא פעי לאהדרא בתיובתא, וחדלת מעזוב לו דלא עביד עובדוי דאחוד, ואי הדר בתיובתא עזוב תעזוב עמו, מה עבד הכל, קם עליה ואפליה לארעא ולבתר קם קין

לשון הקודש

ויאמר יהו"ה לקין למה תרה לך ולמה נפלו פניך, הלא אם תטיב שאת. אמר לו, אם אתה תטיב מעשיך - שאת, יתעלה קרבנך, ואם לא תטיב מעשיך - לפתח חטאת רביץ, שיפרע ממך. נאמר פאן רביץ, ובמקום אחר כתוב כי תראה חמור שנאך רביץ תחת משאו כו' לא תראה את חמור אחיך, זה קין שהוא רובץ מכבד עונו, ואם לא רוצה לחזר בתשובה, וחדלת מעזוב לו, שלא עושה מעשה אחיך, ואם חוזר בתשובה, עזב תעזוב עמו. מה עשה הכל? קם עליו והפילו לארץ, ואחר כך קם קין והרגו,

לשער שלו ובזמן שהוא תאב לאכל, בדי שלא לתת לו מהיפה שבמאכלים, לא רוצה לתת לו דבר אחר שאכל את היפה מהכל, כנס את אותו שהוא בסוף ונתן לעני הזה שהתיאש ממנו. אמר לו הקדוש ברוך הוא, לפלב תזרקו אותו, ומשום זה ואל קין ואל מנחתו לא שעה, אבל הכל לא הקריב אלא מהיפה של הכל, זהו שכתוב והכל הביא גם הוא מבכורות צאנו.

ומחלביהן, לא הקריב אלא שיריב, ומשום זה וישע יהו"ה אל הכל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה,

וְקַטְלִיהָ דְבֵן כְּתִיב וַיָּקָם קִינן אֶל הַבַּל אֲחִיו וַיְהַרְגֵהוּ, וּבְגִין דָּא אָמַר בֶּן סִירָא טָב לְבִישׁ לָא תַעֲבִיד וּבִישָׂא לָא מְטִי לָךְ.

וַיֹּאמֶר יְהוּ"ה לְקִינן אִי הַבַּל אֲחִיד וְכו' (בראשית ד

ט), אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכִי לָא הָוָה יַדַּע

קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֲנִי הָוָה הַבַּל דְּשָׂאִיל לִיהָ, וְהָא

לָא אֲתַכְּסִי מִנִּיהָ מַלְאָה, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (ירמיה כג

כד) אִם יִסְתַּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְכו', אֲלָא וַי לֹון

לְבָנֵי נֶשֶׂא טַפְּשֵׁיא אֲטִימִין לְבָא סְתִימֵי עֵינָא,

דְּעֵלִיָּהוּ אֲתַמַּר (תהלים קטו ה) עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ

בְּנֵהוּרָא דְאוֹרֵיָתָא, אֲלִין אֵינֹון בְּעִירֹון דְּלָא

מִסְתַּכְּלִין וְלֹא יַדְעִין אֲלָא בְּתַבְנָא דְאוֹרֵיָתָא,

דְּאִיהִי קְלִיפָה מְלַבֵּר וּמוֹץ דִּילָהּ, דְּאַתְמַר בְּהוֹן

מוֹץ וְתַבְּנִין פְּטוּרִין מִן הַמַּעֲשֵׂר, דְּחַפְּימִין דְּאוֹרֵיָתָא

מְאִרֵי דְרִיזוֹן זְרָקוֹן תַּבְנָא וּמוֹץ דְּלַבָּר, וְאַכְלִין

חֲטָה דְאוֹרֵיָתָא דְאִיהִי מְלַגָּאוּ, כ"ב אֲתוּוֹן

לשון הקודש

הַטְּפָשִׁים, אֲטוּמֵי הַלֵּב, סְתוּמֵי הָעֵינַיִם, שְׁעֵלֵיהֶם נֹאמַר עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ, בְּאוֹר שֶׁל הַתּוֹרָה, אֵלוֹ אוֹתָם בְּהַמּוֹת שֶׁלֹא מִסְתַּכְּלִים וְלֹא יוֹדְעִים אֲלָא בְּתַבְּנִין שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא קְלִיפָה מְבַחוּץ וְהַמוֹץ שֶׁלָּהּ, שֶׁנֹּאמַר בָּהֶם מוֹץ וְתַבְּנִין פְּטוּרִין מִן הַמַּעֲשֵׂר, שֶׁהַחֲכָמִים שֶׁל הַתּוֹרָה, בְּעֵלֵי הַסּוּדוֹת, זוֹרְקִים הַתַּבְּנִין וְהַמוֹץ הַחֵיצוֹנִים, וְאוֹכְלִים אֶת הַחֲטָה שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהִיא

שָׁבִן כְּתוּב וַיָּקָם קִינן אֶל הַבַּל אֲחִיו וַיְהַרְגֵהוּ, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר בֶּן סִירָא, טוֹב לָרַע אֶל תַּעֲשֶׂה, וְלֹא יִגִּיעַ אֲלֶיךָ רַע. וַיֹּאמֶר יְהוּ"ה לְקִינן אִי הַבַּל אֲחִיד וְכו', אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: וְכִי לָא הָוָה יוֹדַע הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אִיפֹה הָיָה הַבַּל שְׁשׂוֹאֵל אוֹתוֹ, וְהָרִי אֵינִן מְכַסֶּה מִמֶּנּוּ דְבָר, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר אִם יִסְתַּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים כו'? אֲלָא אוֹי לְבָנֵי אָדָם

דאורייתא דסלקין לחושבן חט"ה.

תא תזי אליו בעירו חשבין דשאל ליה קודשא
 ברוך הוא אי הבל אחיד פמאן דלא ידע
 אן הוא, אלא אי איהו דאסתלק מן אדני, דאיהו
 א' אהי"ה אימא עלאה אנכי, י יהו"ה דסליק עמה
 למרן לקיו, בגין דא פד אסתלק אי מן אדני
 אשתאר דין, ובגין דא אי הבל אחיד, (בראשית ד ג)
 ויאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי, לא ידענא
 דשכינתא דאיהי אנכי, עמיה תמן, אי דאסתלק
 אימא וברא לגבי חכמה למיטל נוקמא מיניה,
 ואמאי לגבי חכמה, בגין דאיהו אדם עלאה
 דאתברי אדם תתאה בדיוקניה.

ויאמר קול דמי אחיד צועקים אלי, מאי דמי,
 דם מבעי ליה, אלא מאי דמי דין פחושבן

לשון הקודש

בגלל זה אי הבל אחיד, ויאמר לא
 ידעתי השומר אחי אנכי! לא ידעתי
 ששכינה, שהיא אנכי, עמו שם, אי
 שהתעלה האם והבן אל החכמה לטל
 ממנו נקמה, ולמה אל החכמה? משום
 שהאדם העליון הוא שגברא אדם תחתון
 בדמותו.

ויאמר קול דמי אחיד צועקים אלי, מה
 זה דמי? דם הנה צריך להיות! אלא מה

מבפנים, עשרים ושתים האותיות של
 התורה שעולות לחשבון חט"ה.
 בא וראה, אלו הפהמות חושבים
 ששאל אותו הקדוש ברוך הוא אי הבל
 אחיד, כמי שלא ידע איפה הוא, אלא
 אי, הוא שהסתלק מן אדני, שהוא א'
 אהי"ה האם העליונה אנכי, י יהו"ה
 שעולה עמה לדון את קונו. בגלל זה
 כשהסתלקה אי מן אדני, נשאר דין,

דמי, וְדָא אִיהוּ (שם טו יד) דָּן אָנְכִי וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ
 בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל. וְעוֹד מֵאֵי קוֹל דְּמִי, קוֹל דָּם מִבְּעֵי
 לִיה, אֶלָּא תַרְגָּם אֲנִקְלוּם, קָל זֶרְעִין דַּעֲתִידִין
 לְמִיפֵק מִן אַחוּדָּ, אֵינוּן שְׂתִין רַבּוּא דַּעֲתִידִין
 לְמִיפֵק מִהֶבֶל, בְּהֵוָא דְאַתְמַר בִּיה בְּשַׁגְּם זֶה הֶבֶל,
 כְּלָהוּ צְוֹוֹחִין מִן אַרְעָא, הָכָא רְמִיז עֲנוּי הַדִּין וְעוֹוֹת
 הַדִּין וְחָמָס וְשׁוֹד וְשֹׁבֵר דַּעֲתִידִין בְּנוּי דְקִין
 לְמַעַבְד לְבְנוּי דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא אִיהוּ קוֹל
 דְּמִי אַחִידָּ, אַחִידָּ אַתְקֵרִי מִסְטָרָא דְאַנוּן דְאַתְמַר
 בְּהוּן (שמות לב כז) הֲרַגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו.

(נ"א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל קִין אֵי הֶבֶל אַחִידָּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכִי לָא
 הָוָה יָדַע קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵי הֶבֶל דְּהוּא שְׂאִיל אֵי הֶבֶל
 אַחִידָּ, וְכִי אִיהוּ לָא הָוָה יָדַע דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית מְלָה דִיתְפְּסִי
 מִנְיָה אֶפִּילוּ מִחֲשָׁבָה דְלָבָא כֹּל שְׂכַן מְלָה דְעֵלְמָא, דְאָמַר לֹא יָדַעְתִּי
 הַשׁוֹמֵר אָחִי אָנְכִי, אֶלָּא וּוִי לֹוֹן לְמַפְּשִׁין אֲטִימִין דְלָבָא וְעֵינִין לֹוֹן וְלֹא

לשון הקודש

דמי אחיד, אחיד נקרא מצד אותם
 שנאמר בהם הרגו איש את אחיו.
 (נ"א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל קִין אֵי הֶבֶל אַחִידָּ,
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכִי לֹא הָיָה יוֹדַע
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵיפֹה הֶבֶל שְׁהֵיָה
 שׁוֹאֵל אֵיָה הֶבֶל אַחִידָּ? וְכִי הוּא לֹא הָיָה
 יוֹדַע שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵין דְבַר מְכַסֶּה
 מִמֶּנּוּ, אֶפִּילוּ מִחֲשָׁבַת הַלֵּב, כֹּל שְׂכַן דְבַר
 שֶׁל הָעוֹלָם, שְׂאָמַר לֹא יָדַעְתִּי הַשׁוֹמֵר אָחִי
 אָנְכִי? אֶלָּא, אוֹי לְמַפְּשִׁים אֲטוּמֵי הַלֵּב,

זה דמי? ד"ן כחשבון דמי, וזהו דן אנכי
 ואחרי כן יצאו ברכש גדול. ועוד, מה זה
 קול דמי? קול דם הנה צריך להיות! אלא
 תרגם אונקלוס, קול זרעיותיו שעתידים
 לצאת מאחיד, אותם ששים רבוא
 שעתידים לצאת מהבל, באותו שנאמר
 בו בשגם זה הבל, כלם צועקים מן
 האדמה. כאן רמז ענוי הדין ועוונות הדין
 וחמס ושוד ושבר שעתידים בני קין
 לעשות בבני הקדוש ברוך הוא, וזהו קול

מסתכלין אלא בתבן למיכל מניה בבערין, דחכימין דינעין בחטה דאורייתא דאיהי שנים ועשרים אתוון בחשבון חט"ה, אלין זרקין תבנא מדאורייתא ואכלין חטה דאורייתא מלגו, תו אחזי לבון רזין טמירין בהאי קרא בזמנא דקטל קנן להבל, סליק א"י מן אדנ"י ואשתאר ד"ן, א' איהו אנכי אימא עלאה, י' יהוה דיודין אבא, דסליקו למתבע דינא על בגייהו דאיהו הבל ובגין דא אמר קודשא בריך הוא אי הבל אחיד.

בהחוא זמנא אמר איהו לא ידעתי השומר אחי אנכי, חמא קודשא בריך הוא דלא אדכיר י', אלא א' דאיהו אנכי, אמר ליה קול דמי אחיד צועקים אלי, דם אחיד מפעי ליה, מאי דמי, אלא דא דם י', ועוד דמי איהו ד"ן בחושבון דאשתאר מן אדנ"י, וכלא קשוט, דתלת שמהן בלילן בהחוא שמא, אבא ואימא וברתא, דאנן יהו"ה אהי"ה אדנ"י, בגין דהבל הוה דיוקנא דאדם דלעילא דאיהו עמודא דאמצעיתא ואיהו קול דאתמר ביה קול דמי אחיד, ואית רזא אחרא, קול דמי, קול דם מפעי ליה, אלא תרגם אונקלוס קל דם זרעין דעתידין למיפק מן אחוד, ואנן שתין רבוא.

לשון הקודש

השמר אחי אנכי. ראה הקדוש ברוך הוא שלא הזכיר י', אלא א' שהוא אנכי, אמר לו קול דמי אחיד צועקים אלי, דם אחיד הנה צריך להיות, מה זה דמי? אלא זה דם י'. ועוד דמי הוא ד"ן בחשבון שנשארו מן אדנ"י, והכל אמת, ששלשה שמות כלולים באותו שם, האב האם והבת, שהם יהו"ה אהי"ה אדנ"י, משום שהבל הנה דמות של אדם שלמעלה שהוא העמוד האמצעי, והוא הקול שנאמר בו קול דמי אחיד. ויש עוד אחר, קול דמי? קול דם הנה צריך להיות, אלא תרגם אונקלוס, קול דם זרעיות

ועינים להם ולא מסתכלים אלא בתבן לאכל ממנו בבהמות, שחכמים שמכירים בחטה של התורה, שהיא עשרים ושתים אותיות בחשבון חט"ה, אלו זורקים התבן מן התורה, ואוכלים את החטה של התורה מבפנים. עוד אראה לכם סודות טמירים בפסוק זה, בזמן שהרג קנן את הבל, עלה א"י מן אדנ"י ונשארו ד"ן, א' הוא אנכי, האם העליונה, י' יהו"ה של יודיין אבא, שעלו לתבע דין על בנם שהוא הבל, ומשום זה אמר הקדוש ברוך הוא אי הבל אחיד. באותו הזמן הוא אמר לא ידעתי

בההוא זמנא דהמא דחובא דא באתר עלאה הנה תלוא, הרהר
 בתיובתא ואמר גדול עוני מנשוא, הן גרשת אותי היום מעל
 פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ וכו', הכא אתרמיז
 גלגולא דרשיעיא דאתמר בהון ובכך ראיתי רשעים קברים ובאו וכו',
 ודא איהו הן גרשת אותי היום דא גלגולא קדמאה, והייתי נע דא
 גלגולא תניינא, ונד דא גלגולא תליתאה, דא איהו רזא על שלשה
 פשעי ישראל, אם תב בתיובתא בתלת גלגולין שפיר, ואם לא, בתיב
 ביה ועל ארבעה לא אשיבנו, לא אהדר ליה בגופא אחרא, אלא יד
 ליד לא ינקה רע והכי אזיל נע ונד עד שתין רבוא, ולכל חד פפום
 חיליה, דההוא דקטיל הכי נטיל קודשא בריך הוא נוקמא מניה.

**אמר רבי אלעזר אם פן אשתמודע דכל עאקו
 דא יהא בגלותא בתראה, אמאי אתמר
 (בראשית ד ב) קניתי איש את יהו"ה, אי תימא בגין קני
 דנפיק מניה זרעא מעליא, פתר דיתפניש איהו**

לשון הקודש

שב בתשובה בשלשה גלגולים - יפה,
 ואם לא - פתוב בו ועל ארבעה לא
 אשיבנו, לא מחזיר אותו בגוף אחר,
 אלא יד ליד לא ינקה רע, וכך הולך נע
 ונד עד ששים רבוא, ולכל אחד כפי
 כחו, של אותו שהורג פך, הקרוש ברוך
 הוא נוטל ממנו נקמה. (ע"כ בספר אחר).

אמר רבי אלעזר: אם פן, בשנודע שכל
 הצרות תלוי יהיו בגלות האחרונה, למה
 נאמר קניתי איש את יהו"ה? אם תאמר
 בשביל קני שיצא ממנו זרע מעלה,
 אחר שהוא יתפנס, יתעוררו בני קין

שעתידים לצאת מאחיד, והם ששים
 רבוא.

באותו זמן שראה שהחטא הזה היה
 תלוי במקום עליון, הרהר בתשובה,
 ואמר גדול עוני מנשוא, הן גרשת אתי
 היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר
 והייתי נע ונד בארץ וכו'. פאן גרמו
 גלגול הרשעים שנאמר בהם ובכך ראיתי
 רשעים קברים ובאו וכו'. וזהו הן גרשת
 אתי היום - זה גלגול ראשון, והייתי נע
 - זה גלגול שני, ונד - זה גלגול שלישי,
 וזהו סוד על שלשה פשעי ישראל, אם

יִתְעָרוּן בְּנוֹי דְקִינָא לְחֶרְבָּא עֲלֵמָא, וּמְנַיְיהוּ קוּל דְּמִי
 אַחִיד צוּעְקִים, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים יג ו) מִשׁוּד
 עֲנִיִּים מֵאֲנַקַּת אֲבִיוֹנִים וכו'.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, קִינָא מִסְּטָרָא דְאֵילָנָא
 דְּטוֹב וְרַע הָוָה, וְאַתְּפִשְׁטוּתָא דְטוֹב הָוָה
 בְּגִלְגּוּלָא עַד קִינֵי חוּתֵן מִשָּׁה, מִתַּמָּן וְאֵילָךְ
 אֲתַפְּשִׁטוּתָא דְרַע, וּבְגִין דְּאַחֲזִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא מַה דְּעֵתִידִין לְמַעַבְדַּב בְּנוֹי לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל דְּרָא
 וְדָרָא, דְכֻלָּא אַחֲזִי לִיה, אָמַר גְּדוּל עוֹנֵי מְנַשׂוּא,
 וּמִנָּא לֵן דְּאַחֲזִי לִיה גְּלִגּוּלָא דִילִיה בְּכָל דְּרָא
 וְדָרָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ד יד) הֵן גִּרְשַׁתְּ אוֹתִי
 הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנֵיךְ אֶפְתָּר וְהִיִּיתִי נֶעַ
 וְנָד בְּאַרְצִי, נֶעַ וְנָד וְדַאי, הָכָא רְמוּז גְּלִגּוּלָא דִילִיה
 וּבְנוֹי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (קהלת ח י) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים
 קִבְּרִים וְבָאוּ, וְהָא אוּקִימָנָא לֵון (דברים ז י) וּמִשְׁלֵם

לשון הקודש

לעשות בגויו לישראל בכל דור ודור,
 שהכל הוא הראה לו, הוא אמר גדול
 עוני מנשוא, ומנזן לנו שהראה לו את
 גלגולו בכל דור ודור? זהו שכתוב הן
 גרשת אותי היום מעל פני האדמה
 ומפניך אפתר והייתי נע ונד בארץ, נע
 ונד ודאי, כאן רומז את גלגולו ושל בגויו.
 זהו שכתוב ובכן ראיתי רשעים קברים

להחריב את העולם, ומהם קול דמי
 אחיד צועקים, זהו שכתוב משוד עניים
 מאנקת אביונים כו'.

אמר לו רבי שמעון: בני, קין היה מצד
 העץ של טוב ורע, והתפשטות הטוב
 היתה בגלגול עד קיני חותן משה, משם
 ואילך התפשטות הרע, ומשום שהראה
 לו הקדוש ברוך הוא מה שעתידים

לְשִׁנְאֵיו וכו', הֵן גִּרְשֵׁת אֹתִי דָּא גִלְגּוּלָא קִדְמָאָה,
הַיּוֹם כְּתִיבָא דְאַתְמַר בֵּיה (תהלים צה ז) הַיּוֹם אִם בְּקוּלוּ
תִשְׁמָעוּ, וְהִיִּיתִי נָע וְנָד תִּרִין גִּלְגּוּלִין אַחֲרֵינוּ, אֶסְתֵּר
הָכָא רְמִיז (דברים לב כ) וַיֹּאמֶר אֶסְתִּירָה פְּנֵי מַהֶם וכו',
(איוב לג כט) וְהֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעַל א"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם
גָּבֵר, וְעַלֵּיהֶן אֶתְמַר (עמוס ב ו) עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי
יִשְׂרָאֵל, וְעַל אַרְבַּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דְלֹא אֶהְדֵּר לוֹן
בְּגוּפָא רְבִיעָאָה, וְלֹא בְּפוּרְקָנָא רְבִיעָאָה, אֶלָּא
אֶתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל (דברים לב יב) יְהו"ה בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאִין
עִמּוּ אֵל גָּבֵר, בְּגִין דָּא אֲוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין אִין
מְקַבְּלִים גָּרִים לִימֹת הַמְּשִׁיחַ.

וְעוֹד (דף קטו ע"א) אִי הֶבֶל אַחִיד, תָּא חֲזִי תִרִין אֶתְוֹן
אֵלִין שְׂמַעְנָא דְלֵאתֵר עֲלָאָה חֲזוּ סְלִקִין,
א"י, א' אֶמּוֹן מְפֹלָא וּמְכַסָּה, י' מַחְשָׁבָה, דְבִתְהֵי

לשון הקודש

אותם לגוף רביעי ולא בגוף רביעיית,
אלא נאמר בישראל יהו"ה בְּדָד יִנְחֵנוּ
ואין עמו אל גבר, בגלל זה פרשה בעלי
המשנה אין מקבילים גרים לימות
המשחית.

ועוד אי הבל אחיד, בא וראה, שתי
האותיות הללו שמעתי שלמקום עליון
היו עולות, א"י א' אֶמּוֹן מְפֹלָא וּמְכַסָּה, י'
מַחְשָׁבָה, שפמקום הזה חטאו אדם

ובאו, והרי בארנו אותם ומשלם לשנאיו
וכו'. הן גרשתי אותי - זה גלגול ראשון,
היום - כמו אותו שנאמר בו היום אם
בקלו תשמעו, והייתי נע ונד - שני
גלגולים אחרים, אסתר - כאן רמז
ויאמר אסתירה פני מהם כו', והן כל
אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר,
ועליהם נאמר על שלשה פשעי ישראל,
ועל ארבעה לא אשיבנו, שלא מחזיר

אֶתֶר תָּאבוּ אָדָם וְהֶבֶל, וְאֶתְמַר דְּאֵינוּן א' פְּתַר
עֲלִיוֹן, י' מִחֲשָׁבָה, לְעִילָא לְעִילָא אֶסְתַּלַּק תַּאי
חֻזְבָּה, אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, וְהָא פְּמָה
מִחֲשָׁבוֹת אֵינוּן, שְׂכִינְתָא אֶתְקַרִי מִחֲשָׁבָה, וְאִיהִי י'
מִן אַדְנִי, וְחֲכָמָה מִחֲשָׁבָה, וְכֶתֶר דְּאִיהִי א' מִן
אַדְנִי מִחֲשָׁבָה, וְכַמָּה מִחֲשָׁבִין אֵינוּן דָּא לְעִילָא מִן
דָּא, וְדָא עַל גַּב דָּא, הֲדָא הוּא דְכֶתִיב (קהלת ה ז) פִּי
גָבַהּ מֵעַל גָּבַהּ שֹׁמֵר וּגְבָהִים עֲלֵיהֶם, וְלְעִילָא
מִפְּלָהוּ מִחֲשָׁבָה סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, עֲלָאָה עַל
כָּל עֲלָאִין, דְּלִית מִחֲשָׁבָה אַחֲרָא לְעִילָא מִנִּיהּ,
וְכַמָּה מִחֲשָׁבִין אֵינוּן לְבוֹשִׁין דָּא לְדָא, וְאִיהוּ
אַשְׁתְּמוּדַע דְּלָא תָּאב אֶלָּא בְּמִחֲשָׁבָה דְּאִיהִי
לְבוֹשָׂא, הֲדָא הוּא דְכֶתִיב (בראשית ג י) וְאִירָא פִי עִירוֹם
אַנְכִי וְאַחְבָּא, אֶתְמַר בְּאָדָם וְאַחְבָּא וְאֶתְמַר בְּמִשָּׁה
(שמות ג ו) וַיִּסְתֵּר מִשָּׁה פָּנָיו.

לשון הקודש

גְּבַהּ שֹׁמֵר וּגְבָהִים עֲלֵיהֶם, וְלְמַעְלָה מִכָּלֵן
הַמִּחֲשָׁבָה הַנִּסְתָּרָת שֶׁל כָּל הַנִּסְתָּרִים,
עֲלִיוֹנָה עַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, שְׂאִין מִחֲשָׁבָה
אַחֲרָת לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, וְכַמָּה מִחֲשָׁבוֹת הֵן
לְבוֹשִׁים זו לְזוֹ, וְהוּא נוֹדַע שְׂלָא חָטָא
אֶלָּא בְּמִחֲשָׁבָה שְׂהִיא לְבוֹשֵׁ, זְהוּ שְׂפִתוֹב
וְאִירָא פִי עִירוֹם אַנְכִי וְאַחְבָּא. נֶאֱמַר
בְּאָדָם וְאַחְבָּא, וְנֶאֱמַר בְּמִשָּׁה וַיִּסְתֵּר

וְהֶבֶל, וְנֶאֱמַר שֶׁהֵם א' פְּתַר עֲלִיוֹן, י'
מִחֲשָׁבָה, לְמַעְלָה לְמַעְלָה הַתַּעֲלָה הַחֲטָא
זְהוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבָא, וְהָרִי
פְּמָה מִחֲשָׁבוֹת הֵן; הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת
מִחֲשָׁבָה, וְהִיא י' מִן אַדְנִי וְחֲכָמָה
מִחֲשָׁבָה, וְכֶתֶר שְׂהִיא א' מִן אַדְנִי
מִחֲשָׁבָה, וְכַמָּה מִחֲשָׁבוֹת הֵן זו לְמַעְלָה
מִזוֹ וְזוֹ עַל גַּב זוֹ, זְהוּ שְׂפִתוֹב פִּי גְּבַהּ מֵעַל

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, בּוֹדְאֵי בְּכֹלָא חָאב אָדָם,
 בְּמַחְשָׁבָה דְּאִיהִי לְבוּשָׂא, וּבְמַחְשָׁבָה דְּאִיהִי
 מְלֻגְנָאוּ, וּבְגִין דָּא אָמַר לְמֹשֶׁה בּוֹמְנָא דְּאָמַר (שמות
 לג יח) הֲרֵאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדְךָ, אָמַר, כִּי לֹא יִרְאֵנִי
 הָאָדָם וְחֵי, דְּאִם זָכָה שְׁיִרְאֵנִי, וְחֵי לְעוֹלָם, וּבְגִין
 דָּא אָמַר לִיה לֹא (שמות לג כ) תּוּכַל לְרְאוּת אֶת פָּנָי,
 וְלֹא אֵינּוֹן פָּנִים הָכָא אֶלָּא פָּנִים דְּלֹא נִרְאִין,
 בְּאַתֵּר דְּאַשְׁתְּמוּדָע עֲלֵת הָעֲלוֹת, וּבְאַתֵּר
 דְּאַתְגְּלִיָּא, וְחֻבָּא דְּאָדָם גָּרִים דְּלֹא יָכִיל מֹשֶׁה
 לְאַסְתַּלַּק בֵּיה, כָּל שַׁבָּן אַחְרָא, דְּעֲלֵת הָעֲלוֹת
 אֲסַתְלַק מִמַּחְשָׁבָה דְּחָאב בְּה אָדָם, וּבְגִין דָּא עֵין
 לֹא תְשׁוּרְהוּ, וּמַחְשָׁבָה לֹא תְכִילְהוּ, לֹא יָכִיל
 לְאַשְׁנָא לִיה, דְּאִיהוּ חֵי הַחַיִּים, וּבְאַתֵּר דְּאִיהוּ
 שְׂרִיָּא לִית מִיתָה תַּמּוֹן, וּמַחְשָׁבָה דְּאַסְתַּלַּק מִנֵּיהּ,

לשון הקודש

משה פניו.

שְׁנוּדָע עֲלֵת הָעֲלוֹת וּבְמָקוֹם שְׁהַתְגַּלְהָה,
 וְחֻטָּאוּ שֶׁל אָדָם גָּרִים שֶׁלֹּא יָכִיל מֹשֶׁה
 לְהַסְתַּלַּק בּוֹ, כָּל שַׁבָּן אַחֵר, שֶׁעֲלֵת
 הָעֲלוֹת הִסְתַּלַּק מִמַּחְשָׁבָה שֶׁחֻטָּא בְּה
 אָדָם, וּמִשּׁוֹם זֶה עֵין לֹא תְשׁוּרְהוּ,
 וּמַחְשָׁבָה לֹא תְכִילְהוּ, וְלֹא יָכִיל לְהַשִּׁיג
 אוֹתוֹ, שֶׁהוּא חֵי הַחַיִּים, וּבְמָקוֹם שֶׁהוּא
 שׁוּרָה אֵין שָׁם מִיתָה, וְהַמַּחְשָׁבָה
 שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה בּוֹדְאֵי הִיא חֻכְמָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּנִי, בּוֹדְאֵי בְּכֹל חֻטָּא
 אָדָם, בְּמַחְשָׁבָה שֶׁהִיא לְבוּשָׂא, וּבְמַחְשָׁבָה
 שֶׁהִיא מִבְּפָנִים, וּמִשּׁוֹם זֶה אָמַר לְמֹשֶׁה
 בּוֹמְנָן שֶׁאָמַר הֲרֵאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדְךָ, אָמַר,
 כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחֵי, שְׂאִם זָכָה
 שְׁיִרְאֵנִי, וְחֵי לְעוֹלָם, וּמִשּׁוֹם זֶה אָמַר לוֹ
 לֹא תּוּכַל לְרְאוּת אֶת פָּנָי, וְאֵינִם הַפָּנִים
 כָּאֵן, אֶלָּא הַפָּנִים שֶׁלֹּא נִרְאִים, בְּמָקוֹם

בּוֹדֵאי אִיהוּ חֲכָמָה לְבוּשָא לְחֲכָמָה סְתִימָאָה,
 בּוֹדֵאי בָּה חָאב חָאב אָדָם, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר בִּיה (בראשית
 ג') וְאִירָא בִי עִירוּם אָנְכִי וְאַחְבָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא מְהֵכָא מְשָמַע דְּלֹא חָאב
 בְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה אֶלָּא בְּהֵיָא דְאִיהִי
 לְבוּשָא מִינָה, וְאַשְׁתָּאֵר אִיהוּ (דף קטו ע"ב) בְּהֵיָא
 דְאִיהִי מְלֻגָא, בְּמוֹחָא בְּלֹא קְרַקְפָּתָא, וּבְגִין דָּא
 וְאִירָא, דְאִזְדַּעְזַע מִהֵיָא דְלָגוּ מִן מַחְשָׁבָה סְתִימָא
 דְאִיהוּ עֲלֵת הָעֲלוֹת, אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי,
 בְּמַחְשָׁבָה דְאִיהוּ מוֹחָא אוּף חֲכִי חָב דְזִרְעָא מִתַּמָּן
 נְפִיק, דְאִיהוּ נְבִיעוּ דְאִילָנָא דְחַיִּי דְאִיהוּ אוּר
 קְדָמוֹן וְאוּר צִח וְאוּר מְצוּחָצָה, תִּלְת טַפִּין
 דְאֶתְרַמְיִזוּ בִי עֲלָאָה, קוּצָא דְלַעִילָא וְקוּצָא
 דְלִתְתָא וְגִיזוּ בְּאַמְצַעִיתָא, וְעָרְב תַּמָּן חֲשָׁד דְאַפְסִיק
 בֵּין עֲלֵת הָעֲלוֹת לְמוֹחָא סְתִימָא, וּבְגִין דָּא (שמות לג

לשון הקודש

מאותה שלפנים מהמחשבה הסתומה
 שהיא עלת העלות. אמר לו רבי שמעון:
 בני, במחשבה שהיא המח אף כד חטא,
 שזרע יצא משם, שהוא המעין של עין
 החיים, שהוא אור קדמון ואור צח ואור
 מצחצח, שלש טפות שנרמזו ב"י
 העליונה, הקוץ שלמעלה והקוץ שלמטה,
 ועצם ה"י באמצע, וערב שם חשד

הלבוש לחכמה הסתומה, בודאי בה
 חטא אדם, ומשום זה נאמר בו כי עירום
 אנכי ואחבא.

אמר רבי אלעזר: והרי מכאן משמע
 שלא חטא במחשבה העליונה, אלא
 באותה שהיא לבוש ממנה, והוא נשאר
 באותה שהיא מבפנים, במח בלי
 קרקפת, ומשום זה ואירא, שהודעזע

כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחֵי עַד דְּהָהוּא חֲשֵׁךְ אֶתְעַבֵּר
 מִתַּמָּן, וְדָא אִיהוּ רְזָא (ישעיה נט כ) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ
 מִבְּדָלִים בֵּינְכֶם וּבֵין אֱלֹהֵיכֶם, וּבְגִין הָהוּא חֲשֵׁךְ,
 לִית מַחְשְׁבָה יְכִילָא לְאַשְׁנָא תַמָּן, כָּל שְׁכָן עֵין, עַד
 דְּאֶתְעַבֵּר מִתַּמָּן הָהוּא חֲשֵׁךְ, וּבְגִינוּנָא דִילִיָּה לְתַתָּא
 אִית עֲנָנָא חֲשׂוּכָא דְאֶתְמַר בָּהּ (איכה ג מד) סִכְתָּה בְּעֵנָן
 לָךְ וּבו'.

אֲזִדְעִזֵּעַ רַבִּי אֶלְעָזָר וּכְלָהוּ חֲבֵרִיא וְאֲזִדְעִזֵּעוּ
 סָבִין מְאָרִי דְמִתִּנְבְּתָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 עַד כְּעַן לֹא יִדְעֵנָא דְחֻזְבָּא דְאָדָם הָכִי הָוָה עֲלָאָה,
 דְמָטָא לְאַתֵּר עֲלָאָה דְכָל עֲלָאִין, אָמַר, אַבָּא, הֲב
 לִי רִשׁוֹ לְמִשְׁאֵל אֶף עַל גַּב דְּלֹא אֶתִּיָּהִיב רִשׁוֹ
 לְכָל בַּר נִשׁ לְמִשְׁאֵל כָּל שְׁכָן לְמַנְדַּע, אָמַר לִיָּה
 אִימָא בְּרִי דְהָא רַעְוָא אֲשֶׁתִּפַּח וּרִשׁוֹתָא אֶתִּיָּהִיב
 לְגַלְאָה כָּל מַה דִּיכִילְנָא לְמַנְדַּע, אָמַר לִיָּה, אַבָּא,

לשון הקודש

כָּה סִכְתָּה בְּעֵנָן לָךְ כּוּ'.
 הַזְדַּעְזַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְכָל הַחֲבֵרִים,
 וְהַזְדַּעְזַעוּ הַזְקֵנִים בְּעֲלֵי הַיְשִׁיבָה. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר: עַד עַכְשָׁו לֹא יִדְעָתִי שְׁחֵטְאוֹ
 שֶׁל אָדָם כָּד הָיָה עֲלִיּוֹן, שֶׁהִגִּיעַ לְמָקוֹם
 הָעֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל הָעֲלִיּוֹנִים. אָמַר: אַבָּא, תַּן
 לִי רִשׁוֹת לְשֶׁאֵל אֶף עַל גַּב שְׁלֹא נִתְּנָה
 רִשׁוֹת לְכָל אָדָם לְשֶׁאֵל, כָּל שְׁכָן לְדַעַת.

שֶׁהִפְסִיק בֵּין עֲלֵת הָעֲלוֹת לְמַח הַנְּסֻתָּה,
 וּמִשׁוֹם זֶה כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחֵי, עַד
 שְׁאוֹתוֹ הַחֲשֵׁךְ יַעֲבֵר מִשָּׁם, וְהָיוּ הַסּוּד כִּי
 אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדָלִים בֵּינְכֶם וּבֵין
 אֱלֹהֵיכֶם, וּמִשׁוֹם אוֹתוֹ חֲשֵׁךְ, אִין
 הַמַּחְשְׁבָה יְכוּלָה לְהַשִּׁיג שָׁם, כָּל שְׁכָן
 הָעֵין, עַד שְׁעוֹבֵר מִשָּׁם אוֹתוֹ הַחֲשֵׁךְ,
 וּכְמוֹתוֹ לְמַטָּה יֵשׁ עֲנָן חֲשֻׁכָה, שְׁנַאֲמַר

אשתמודע בגין ההוא השך דאפסיק בין עלת
העלות למחשבה סתימא, דעלת על כל העלות
לא אשתתף בשום מחשבה סתימא כל שפן גליא,
ולאו בשום אור גניז וטמיר וקדמון וצח ומצוחצח,
אמר ודאי הכי הוא דאם אלין נהורין ומחשבין
הווי מניה לא הוה יכול השך לאפרשא, אבל עלת
על כל העלות איהו על כל נהורין גניזין וסתימין
בנשמתא בגופא, ואור קדמון אף על גב דאיהו
סתים וגניז ואיהו קדמון לכל ספירן ולכל אתוון
ונקודי וטעמי, הכי איהו לגבי עלת על כל העלות,
בגופא לגבי נשמתא, דבעלת העלות לית ביה גוון
ולא צורה ולא דיוקנא ולא שותפו, ובאתר דעין
לא שליט מאן יכול למעבד דמיון.

לשון הקודש

החשך להפרד, אבל עלת על כל העלות
הוא על כל האורות הגנוזים והנסתרים
בנשמה בגוף, והאור הקדמון, אף על גב
שהוא נסתר וגנוז והוא קדמון לכל
הספירות ולכל האותיות והנקודות
והטעמים, כך הוא לגבי עלת על כל
העלות כמו גוף לנשמה, שבעלת העלות
אין בו גוון ולא צורה ולא דמות ולא
שתפות, ובמקום שהעין לא שולטת, מי
יכול לעשות דמיון?

אמר לו: אמר בני, שהרי רצון נמצא,
והרשות נתנה לגלות כל מה שיכלנו
לדעת. אמר לו: אבא, נודע בשביל אותו
החשך שהפסיק בין עלת העלות לבין
המחשבה הנסתרת, שעלת על כל
העלות לא השתתף בשום מחשבה
נסתרת, כל שפן גלויה, ולא בשום אור
גנוז וטמיר וקדמון וצח ומצוחצח. אמר:
ודאי כך הוא, שאם האורות הללו
והמחשבות היו ממנו, לא הוה יכול

בְּתַר דְּהִרְהַר תְּשׁוּבָה אָדָם לְתַתָּא, הִדְרָא לְבוּשָׂא
לְגַבֵּי מוֹחָא דְאִיהוּ אַבָּא קַרְקַפְתָּא דְתַפְלִי,

וְאֶתְחַבֵּר מוֹחָא דְאִיהִי חֲכָמָה בְּאִימָא, מִיָּד (בראשית ג'
כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְתָנוֹת עוֹר

וַיִּלְבְּשֵׁם, וַאֲיִנוֹן תַּפְלִין דְּאִיִּנוֹן מֵעוֹר, בְּהָהוּא זְמַנָּא
קָמַת תְּשׁוּבָה דְאִיהִי אִימָא קַרְקַפְתָּא דְתַפְלִי עִם

אָדָם לְאֶנְנָא עֲלִיָּה וּלְכַסְיָא עֲלִיָּה דְהָוָה עָרוֹם,
בְּגוּוֹנָא דְאִיהוּ פְּסִי עַל מוֹחָא עֲלָאָה, וּבְרִי, כָּל מָאן

דְּאֵנָה תַּפְלִין פְּאָלוּ פְּסִי עַל מוֹחָא עֲלָאָה, וּבְגִין דָּא
שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה לָא זָזָה מִנִּיהּ, וְרָזָא דְמִלָּה (תהלים קל

ט) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמֵר יְיָ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד, מִי יַעֲמֹד
וְדָא דְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה תְּשׁוּבָה הָא קָמַת בְּאָדָם

עֲלָאָה, וּשְׂכִינְתָּא דְאִיהִי תַּפְלָה שְׁל יָד בְּאָדָם
תַּתָּאָה, שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה נְחַתַּת עִם אָדָם, וּשְׂכִינְתָּא

תַּתָּאָה עִם הֶבֶל, וְעִם כָּל (דא) מְאָרֵי דְדַכְּוֵי דְקָא

לשון הקודש

כמו שהוא כסה על המוח העליון. ובגין,
כל מי ששמנית תפלין כאלו כסה על המוח
העליון, ומשום זה השכינה העליונה לא
זזה ממנו, וסוד הדבר - אם עונות
תשמר זה אדניי מי יעמד, מי יעמד
ודאי, שהיא האם העליונה, התשובה,
הרי עמדה עם האדם העליון, והשכינה
שהיא תפלה של יד עם האדם התחתון,

אחר שהרהר תשובה אדם למטה, חזר
הלבוש למח, שהוא האב, הקרקפת של
התפלין, והתחבר המוח, שהוא החכמה,
באם, מיד ויעש יהוה אלהים לאדם
ולאשתו פתנות עור וילבשם, והם
התפלין שהם מעור. באותו זמן עמדה
תשובה, שהיא האם, קרקפת התפלין,
עם אדם להגן ולכסות עליו, שהנה ערם,

אַתִּיּוֹן מִנִּיּוּהוּ, וּבְגִין דָּא (רות א יט) וַתִּלְכְּנָה שְׂתִיּוֹן.

מִיָּד דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדָא דְּעַגְלָא מַה כְּתִיב
 (ישעיה ג ב) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם דְּאִתְּמַר
 בָּהּ (משלי ב ג) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, אֲשֶׁת־לַחַת (ג"א
 ואסתלקת) מִנִּיּוּהוּ וַתָּרַם מֵעַל הָאָרֶץ, דְּלֹא נַחְתַּת
 עַלִּיּוּהוּ אֵלָא (דף קטז ע"א) בְּשַׁבָּתוֹת וַיִּמִּין טָבִין,
 וְאֲשֶׁת־אֲרַת שְׂכִינְתָא תַתָּא יְחִידָא לְתַתָּא,
 וְשְׂכִינְתָא עֲלָא יְחִידָא לְעִלָּא, וְהָא אוֹקְמוּהָ
 אִיכָה יִשְׁבָּה בְּרַד, דְּבִקְדָמִיתָא לֹא הוּת שְׂכִינְתָא
 עֲלָא זֹה מִנִּיּוּהוּ בְּנוֹנָא דְשְׂכִינְתָא תַתָּא, זְכָאִין
 אִינוּן מְאִירֵי דְתִיּוּבְתָא דְנַחְתִּי לָה עַלִּיּוּהוּ בְּכָל יוֹמָא
 וְשַׁעְתָּא וְרַגְעָא וְלֹא זֹת מִנִּיּוּהוּ בְּכָל אֲתֵר, דְעַלִּיּוּהוּ
 אִתְּמַר (שם ו כב) בְּהַתְּהַלְכְּךָ תִנָּחַה אוֹתְךָ וְכוּ' וְלֹא אִית
 לָה עַלִּיּוּהוּ יוֹמָא יְדִיעַ בְּנוֹנָא דְאַחַרְנִין דְּלֹא נַחְתַּת

לשון הקודש

בְּשַׁבָּתוֹת וַיִּמִּין טָבִים, וְנִשְׁאֲרַת
 הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה יְחִידָה לְמַטָּה,
 וְהַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה יְחִידָה לְמַעְלָה, וְהָרִי
 פְּרִשׁוּהָ אִיכָה יִשְׁבָּה בְּרַד, שְׂבַתְתְּחֵלָה
 לֹא הָיְתָה הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה זֹה מִמֶּה,
 כְּמוֹ שֶׁהַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. אֲשֶׁרֵי הֵם
 בְּעַלִּי הַתְּשׁוּבָה שְׁמוֹרִידִים אוֹתָהּ עֲלֵיהֶם
 בְּכָל יוֹם וְשַׁעָה וְרַגַע, וְלֹא זֹה מִמֶּה בְּכָל
 מְקוֹם, שְׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר בְּהַתְּהַלְכְּךָ תִנָּחַה

הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה יְרֵדָה עִם אָדָם,
 וְהַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה עִם הַבַּל, וְעַם כָּל (ט)
 בְּעַלִּי הַטְּהָרָה שְׂבָאִים מִמֶּה, וּמִשׁוּם זֶה
 וַתִּלְכְּנָה שְׂתִיּוֹן.

מִיָּד שְׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּחָטָא הָעַגְלָה מַה
 כְּתוּב? וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם,
 שְׁנֵאֱמַר בָּהּ כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא,
 הַשְּׂתִלְחָה (והסתלקת) מִמֶּה, וַתָּרַם מֵעַל
 הָאָרֶץ, שְׁלֹא יוֹרְדַת עֲלֵיהֶם אֵלָא

עליהו אלא בשבתות ויומין טובין, אבל מארי
תיובתא לא זזת מנייהו לעלם.

ובגין דא ברי, איי הבל אחיד, אי יכלינן
למימר א' י' מן אחי"ה אימא עלאה,
ואשתארו ה' ה', ואתמר עליהו ותלכנה שתיהן,
הכא חאב הבל, אדם חב ביי"ו מן יהו"ה ואסתלק
י"ו ואתעביד ו' י', אמר רבי אלעזר והא' י' ו'
אינון, י' לעילא ו' לתתא, מאי ו' י', אמר ברי
הכי איהו ודאי, דחובה דא איהו לעילא באת א
דאסתלקת במחשבה דאיהי י' עלאה דתמן עלת
העלות, ואשתאר ו' י' בגוונא דא א, ועל י' עלאה
אתמר (תהלים צא יד) פי ידע שמי, שם י', יקראני
ואענהו, זכאה איהו מאן דנחית ליה במחשבתיה
לאתריה, דהאי מחשבה עלה אתמר (ויקרא ז לז) זאת

לשון הקודש

י'. אמר רבי אלעזר: והרי י' ו' הם י'
למעלה ו' למטה, מה זה ו' י'? אמר: בגין
כך זה ודאי, שחטא הוה הוא למעלה
באות א שהתעלטה במחשבה, שהיא י'
העליונה, ששם עלת העלות, ונשארה ו'
י' כמו זה: א, ועל הי' העליונה נאמר פי
ידע שמי, שם י', יקראני ואענהו. אשרי
הוא מי שמוריד אותו במחשבתו
למקומו, שעל המחשבה הוה נאמר זאת

אותך כו', ואין לה עליהם יום ידוע כמו
שאחרים, שלא יורדת עליהם אלא
בשבתות וימים טובים, אבל בעלי
תשובה לא זזה מהם לעולם.
ומשום זה, בגין, איי הבל אחיד, אם
יכלנו לומר א' י' מן אחי"ה האם
העליונה, ונשארו ה' ה', ונאמר עליהן
ותלכנה שתיהן, כאן חטא הבל, אדם
חטא ביי"ו מן יהו"ה והסתלק י"ו ונעשה ו'

התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים.

ואמאי אתמר באת י' כי ידע שמי, אלא, כמה דלית באת י' שותפו דאת אחרא, הכי לית ביה שותפו דאיהו אחד ואין שני לו, אחד בלא חשבון, הוא ברא בלא ולית בורא עליה, וכי אית דיכיל למברי אפילו יתוש זעיר אלא הוא, אלא, מים אית לון חילא למברי אילנין ועשבין, ואינון אתבריאו, אבל בורא עלמין ברא ולית עליה מאן דברא ליה ולחכימא ברמיזא דנאתר דא לית לגלאה יתיר.

אמר רבי אלעזר מהכא משמע דאית בורא בשותפו דאתון, כגון ב' מן בראשית דאיהי אימא, ר' מן ראשית דאיהי חכמה, ו' מן

לשון הקודש

הוא? אלא למים יש פח לברא אילנות ועשבים, והם נבראו, אבל בורא העולמים ברא, ואין עליו מי שברא אותו ודי לחכם ברמו, שבמקום הזה אין לגלות יתיר.

אמר רבי אלעזר: מכאן משמע שיש בורא בשתפות של האותיות, כמו ב' מן בראשית, שהיא האם, ר' מן ראשית

התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים.

ולמה נאמר באות י' כי ידע שמי? אלא, כמו שאין באות י' שתפות של אות אחרת, כך אין בו שתפות, שהוא אחד ואין שני לו, אחד בלי חשבון, הוא ברא את הכל ואין בורא עליו, וכי יש מי שיכול לברא אפילו יתוש קטן, אלא

בּוֹרָא דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, א' מִן בְּרֵאשִׁית
 דְאִיהוּ בְּתַר, שִׁי"ת, שְׁוִת סְפִירָן, הָא בְּלָהוּ עֶשְׂרַ,
 אִם חָסֵר חַד לָא אֲשַׁתְּלִים בְּרִיאָה, אֲבָל עֲלֵת עַל
 כָּל הָעֲלוֹת אִיהוּ בְּרָא כְּלָא בְּלָא שׁוֹתְפוּ כְּלָל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי הָא שְׁמַעְנָא, דְּבַעֲשָׂר סְפִירָן
 לָא אֲתַמַּר תַּמָּן אֶלָּא אֲצִילוֹת וְלָא בְּרִיאָה,
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וּמָאן אָמַר דְּאִית בְּהוֹן בְּרִיאָה
 אֶלָּא בְּלָהוּ עֶשְׂרַ בְּשׁוֹתְפוּ דָּא עִם דָּא עֲבָדִין בְּרִיאָה
 בְּעֲלָמָא, וְאַנָּא אִימָא דְאִם הָוָה חָסֵר חַד מִן מְנַיְנָא
 לָא אֲשַׁתְּלִים הָהִיא בְּרִיאָה, אֲבָל עֲלֵת עַל כָּל
 הָעֲלוֹת אִיהוּ בּוֹרָא בְּלָא שׁוֹתְפוּ אַחְרָא דְאִיהוּ חַד
 בְּלָא שׁוֹתְפָא כְּלָל לָא לְעִילָא וְלָא לְתַתָּא וְלָא
 בְּאִמְצָעִיתָא וְלָא מִכָּל סְטָרָא כְּלָל, אָמַר וְדַאי כְּעַן
 אֲתַנְלִיא מַה דְּלָא אֲתַמַּסֵּר לְגַלְגָּלָה אֲפִילוּ מְלַבָּא

לשון הקודש

ומי אמר שיש בהם בריאה? אלא כל
 העשר בשתפות זו עם זו עושות בריאה
 בעולם, ואני אומר, שאם היה חסר אחד
 מן המנין, לא השתלמה אותה בריאה,
 אבל עלת על כל העלות הוא בורא בלי
 שתפות אחרת, שהוא אחד בלי שתף
 כלל, לא למעלה ולא למטה ולא באמצע
 ולא מכל צד כלל. אמר, ודאי פעת
 התגלה מה שלא נמסר לגלות אפלו

שהיא חכמה, ו' מן בורא שהוא העמוד
 האמצעי, א' מן בראשית שהוא כתר,
 שיש ספירות, הרי בלן עשר, אם
 אחד חסר לא השתלמה הבריאה, אבל
 עלת על כל העלות הוא ברא הכל, בלי
 שתפות כלל.

אמר רבי אלעזר: וכמו זה שמענו
 שבעשר ספירות לא נאמר שם אלא
 אצילות ולא בריאה. אמר רבי שמעון:

לְפִּוּמָא, וְרָזָא דָּא צְרִיךְ לְאַתְכַּסְיָא מְכַל בַּר נִשׁ,
 דְּלֹאזוּ כָּל מוּחָא יָכִיל לְמַסְבַּל הָאִי, אֶלְא אֲלִין
 דִּידְעִין בְּרִזִין, אֲלִין דְּהַכְמָתָא דְּלֵהוּן סְלִיק עַל כָּל
 נְבִיאֵיָא וְחַפְיֵיָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, הָא אַתְגַּלְיָא א' בְּרָזָא
 עֲלָאָה בַּד אֶסְתַּלַּק עֲלֵת הָעֲלוֹת בְּאֵת י'
 וְאַשְׁתָּאָר וִי אֶלְא מַאי אִוִי, אָמַר לִיה (א' עֲלָאָה) (נ"א
 אֵית א') לְעִילָא מִן א', דְּאֵית א' מֵאַתְוֹן רַבְרַבְנִי, וְאֵית
 א' מֵאַתְוֹן זוּטְרָן, וְאֵית א' מֵאַתְוֹן בִּינוּנִים, אֵינוּן
 אָדָם דְּבְרִיאָה אָדָם דִּישְׂרָה אָדָם דְּעֵשְׂיָה, וְעֲלִיָּהוּ
 אֲתָמַר (קֹהֶלֶת ה' ז') כִּי גְבוּהָ מְעַל גְבוּהָ שׁוֹמֵר, וְאֵית
 תְּלַת עֲלָאִין עֲלִיָּהוּ בְּאַרְחָ אֲצִילוֹת, וְעֲלִיָּהֶם אֲתָמַר
 וְגַבְהִים עֲלִיָּהֶם.

וְאֵינוּן דְּבְרִיאָה אֵינוּן לְבוּשִׁין לְאֵינוּן דְּאֲצִילוֹת,

לשון הקודש

מֵהַלֵּב לַפֶּה, וְסוּד זֶה צְרִיךְ לְכַסּוֹת מְכַל
 אָדָם, שְׂאִין כָּל מַח יָכוֹל לְסַבַּל אֵת זֶה,
 אֶלְא אֵלוּ שְׂיֹדְעִים בְּסוּדוֹת אֵלוּ
 שְׁחַכְמָתָם עוֹלָה עַל כָּל הַנְּבִיאִים
 וְהַחֲכָמִים.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אַבָּא, חֲרִי הַתְּגַלְתָּה
 א' בְּסוּד עֲלִיוֹן בְּשֶׁהִסְתַּלַּק עֲלֵת הָעֲלוֹת
 בְּאוֹת י' וְנִשְׁתָּאָר וִי, אֶלְא מַה זֶה אִוִי? אָמַר
 לוֹ: (א' הָעֲלִיוֹתָ) (ש' א') לְמַעְלָה מִן א', שְׂנִישׁ א'

מֵהַאֲוֹתִיּוֹת הַגְּדוֹלוֹת, וְיִשׁ א' מִן הָאוֹתִיּוֹת
 הַקְּטַנוֹת, וְיִשׁ א' מִן הָאוֹתִיּוֹת הַבִּינוּנִיּוֹת,
 הֵם אָדָם שֶׁל בְּרִיאָה, אָדָם שֶׁל יְצִירָה,
 אָדָם שֶׁל עֵשְׂיָה, וְעֲלִיָּהֶם נֹאמַר כִּי גְבוּהָ
 מְעַל גְבוּהָ שׁוֹמֵר, וְיִשׁ שְׁלֹשָׁה עֲלִיוֹנִים
 עֲלִיָּהֶם בְּדֶרֶךְ אֲצִילוֹת, וְעֲלִיָּהֶם נֹאמַר
 וְגַבְהִים עֲלִיָּהֶם.

וְאוֹתָם שֶׁל בְּרִיאָה הֵם לְבוּשִׁים לְאוֹתָם
 שֶׁל אֲצִילוֹת, וְזֶהוּ אוֹר לְבוּשׁ עֲלִיוֹן,

וְסוּד זֶה צְרִיךְ לְכַסּוֹת מְכַל
 אָדָם, שְׂאִין כָּל מַח יָכוֹל לְסַבַּל אֵת זֶה,
 אֶלְא אֵלוּ שְׂיֹדְעִים בְּסוּדוֹת אֵלוּ
 שְׁחַכְמָתָם עוֹלָה עַל כָּל הַנְּבִיאִים
 וְהַחֲכָמִים.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אַבָּא, חֲרִי הַתְּגַלְתָּה
 א' בְּסוּד עֲלִיוֹן בְּשֶׁהִסְתַּלַּק עֲלֵת הָעֲלוֹת
 בְּאוֹת י' וְנִשְׁתָּאָר וִי, אֶלְא מַה זֶה אִוִי? אָמַר
 לוֹ: (א' הָעֲלִיוֹתָ) (ש' א') לְמַעְלָה מִן א', שְׂנִישׁ א'

וְהָאֵי אִיהוּ אֹר לְבוּשׁ עֲלִיּוֹן, וְאִינוּן עֶשֶׂר מִתְּלַבְשִׁין
 בְּעֶשֶׂר, וְאֵלִין דְּאַצִּילוֹת אָמְרוּ לְאִינוּן דְּבְרִיאָה
 דְּמִתְּלַבְשִׁין בְּהוֹן, (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
 כְּדְמוּתֵינוּ, כָּל סְפִירָה יְהִיב בֵּיה חוֹלְקִיה מְלֻגָּאוּ
 וּמְלָבָר, וְאִם חָסַר חֵד מֵעֶשֶׂר סְפִירָן דִּלָּא הָוָה יְהִיב
 בֵּיה חוֹלְקִיה לָא הָוָה אֲשֶׁתְּלִים בְּנִינָא דְאָדָם,
 וּבְזִמְנָא דְחָב אָדָם כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה נְטִיל חוֹלְקִיה
 מִנִּיה וְאֲשֶׁתְּאֵר אֵין, וְרָזָא דְמַלְכָּה (קהלת ג יט) וּמוֹתֵר
 הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאִרִי
 מִתְּנִיתִין (תהלים מט יג) וְאָדָם בִּיקָר בַּל יִלִּין נְמִשָּׁל
 כְּבְהֵמוֹת נְדָמוּ, אָדָם דִּהָוָה לָן בִּיקָר דְּלַעֲיָלָא וְלָא
 נְטִיר לִיה, נְמִשָּׁל כְּבְהֵמוֹת דְּמוֹת דִּילִיה, דְּאִינוּן
 חֵיוֹת הַקְּדוֹשׁ, אֲבָל עֲלֵת הָעֲלוֹת כִּד בְּרָא לִיה כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (נ"א הָדָא הוּא דְכְתִיב) (בראשית א כו) וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אִיהוּ נְטִיל כְּלָא מִנִּיה,

לשון הקודש

נְטִילָה חֲלֻקָּה מִמֶּנּוּ, וְנִשְׁאָר אֵין, וְסוּד
 הַדְּבָר – וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין,
 וּמִשּׁוּם זֶה אָמְרוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, וְאָדָם
 בִּיקָר בַּל יִלִּין נְמִשָּׁל כְּבְהֵמוֹת נְדָמוּ. אָדָם
 שְׁהִיָּה לָן בְּכַבּוּד שְׁלֻמְעָלָה וְלָא שְׁמַר
 אוֹתוֹ, נְמִשָּׁל כְּבְהֵמוֹת הַדְּמוֹת שְׁלוֹ, שְׁהִן
 חֵיוֹת הַקְּדוֹשׁ, אֲבָל עֲלֵת הָעֲלוֹת כְּשֶׁבְרָא
 אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זהו שְׁכָבוֹב) וַיִּבְרָא

וְאוֹתָם עֶשְׂרָה מִתְּלַבְשִׁים בְּעֶשֶׂר, וְאֵלוֹ
 שְׁלֵ אֲצִילוֹת אָמְרוּ לְאוֹתָם שְׁל בְּרִיאָה
 שְׁמִתְּלַבְשִׁים בְּהֵם, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
 כְּדְמוּתֵנוּ, כָּל סְפִירָה נִתְּנָה בּוֹ חֲלֻקָּו
 מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ, וְאִם חָסְרָה אַחַת
 מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת שְׁלָא הִיָּתָה נוֹתְנָת בּוֹ
 חֲלֻקָּה, לָא הִיָּה מִשְׁתַּלֵּם בְּנִינָו שְׁל אָדָם,
 וּבְזִמְן שְׁחָטָא אָדָם, כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה

ויהיב ביה בלא שותפו דאחרא, דאפא ואימא
עבדו ליה בציורייהו (דף קטז ע"ב) בתרין ציורין, הדא
הוא דכתיב (בראשית ב ד) וייער יהו"ה אלהים וייער
בתרין ציורין, ציורא דאפא דאיהו יהו"ה, וציורא
דאלהים דאיהי אימא, ודא איהו וייער יהו"ה
אלהים, ולבתר עבד ליה מאנא הדא הוא דכתיב
(שם) עפר מן האדמה, מן האדמה לא כתיב, אלא
עפר מן האדמה, ודא שכנתא תתאה דאתמר בה
ואדם על עפר ישוב דאיהי גלגולא דיליה.

אמר רבי אלעזר, אפא, בתר דרעוא אשתפח
צריך למפתח מלין באתגליא, מאי אדם
דברא עלת העלות בדיוקניה, דהא כתיב דלית
ביה דמות, אמר ליה, ברי, הכא לא אמר בצלמנו,
דאית ביה דיוקנא, אלא בצלמו רוצה לומר בגוונא

לשון הקודש

אלא עפר מן האדמה, וזו השכינה
התחתונה, שנאמר בה ואדם על עפר
ישוב, שהיא הגלגול שלו.
אמר רבי אלעזר: אפא, אחר שנמצא
רצון, צריך לפתח בדברים בגלוי, מה
האדם שברא עלת העלות בדמותו,
שהרי כתוב שאין בו דמות? אמר לו:
בני, כאן לא אמר בצלמנו, שיש בו
דמות, אלא בצלמו, רוצה לומר, כמו

אלהים את האדם בצלמו, הוא נמל
ממנו הכל, ונתן בו בלי שתפות של
אחר, שהאב והאם עשו אותו בציוריהם
בשני ציורים. והו שכתוב וייער יהו"ה
אלהים, וייער בשני ציורים, הציור של
האב שהוא יהו"ה, והציור של אלהים
שהיא האם, והו וייער יהו"ה אלהים,
ואחר כך עשה אותו כלי, והו שכתוב
עפר מן האדמה, לא כתוב מן האדמה,

דַּאִיהוּ רוֹאֵה וְאִינוּ נִרְאֵה, דִּיהֵא אִיהוּ הָכִי, וּכְגוּנָא
 דְּלִית בֵּיה דִּיּוֹקְנָא, דִּיהֵא אִיהוּ הָכִי, וּכְגוּנָא דְּלִית
 קְדָמוֹן עֲלֵיה דִּיהֵא אִיהוּ הָכִי, וּכְגוּנָא דַּאִיהוּ עֲלֵת
 הָעֵלוֹת חַד בְּלֹא שׁוֹתְפוּ וּבְלֹא חֶשְׁבֹן, דִּיהֵא אִיהוּ
 הָכִי, כְּלֹא כְּגוּנָא דִּילֵיה.

וְאִית אָדָם דְּבְרִיאָה וַיְצִירָה וַעֲשִׂיה כְּגוּנָא אַחְרָא
 בְּלְבוּשֵׁין וְגוֹפָא (דְּלָבָר) (נ"א בְּלָבָר), דְּבַאֲעִילוֹת
 הָא אַתְמַר דְּלִית בֵּיה כְּרִיאָה וַיְצִירָה וַעֲשִׂיה כְּלָל,
 אִית כְּרִיאָה דְּכָרָא הוּא לְתַתָּא בְּדִיּוֹקְנֵיה, אֲבָל לֹא
 דַּאֲתַבְּרִי אִיהוּ.

וְתָא חַזִּי אַף עַל גַּב דַּאֲתַמַּר בְּסִפְרִין כְּרִיאָה,
 בְּלְבוּשָׂא מְלָבָר אִיהוּ, וְלֹא אִיהוּ מְלַגְנָא,
 וּבְגִין דָּא כְּתִיב (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצַלְמוֹ חֵבָא רָזָא אַחְרָא בְּגוֹפָא, אִית סְפִירִין

לשון הקודש

שְׂבָאֲעִילוֹת הָרִי נֶאֱמַר שְׂאִין בּוּ כְּרִיאָה
 וַיְצִירָה וַעֲשִׂיה כְּלָל. יֵשׁ כְּרִיאָה שְׂהוּא
 כְּרָא לְמַטָּה בְּדָמוֹתוֹ, אֲבָל לֹא שְׂהוּא
 נְבָרָא.

וּבַא וְרֵאָה, אַף עַל גַּב שְׂנַאֲמַר בְּסִפְרִירוֹת
 כְּרִיאָה, הוּא בְּלְבוּשׁ מְבַחוּזִין, וְלֹא
 מְבַכְּפִינִים, וּמְשׁוּם זֶה כְּתוּב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, כָּאֵן סוּד אַחַר בְּגוֹפָ,

שְׂהוּא רוֹאֵה וְאִינוּ נִרְאֵה, שְׂהוּא יְהִיה כְּרָא,
 וּכְמוֹ שְׂאִין בּוּ דְמוֹת, שְׂהוּא יְהִיה כְּרָא,
 וּכְמוֹ שְׂאִין קְדָמוֹן עֲלֵיו, שְׂהוּא יְהִיה כְּרָא,
 וּכְמוֹ שְׂהוּא עֲלֵת הָעֵלוֹת אַחַד בְּלִי
 שְׂתַפּוֹת וּבְלִי חֶשְׁבוֹן, שְׂהוּא יְהִיה כְּרָא,
 הַכֵּל כְּמוֹתוֹ.

וַיֵּשׁ אָדָם שֶׁל כְּרִיאָה וַיְצִירָה וַעֲשִׂיה כְּגוּנָא
 אַחַר בְּלְבוּשׁ וְגוֹפָ (שֶׁל בְּחוּץ) (בְּלָבָר),

דבריאָה וְאִית סְפִירָן דְּאַצִּילוֹת, וּבְגִין דָּא וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא
 דְּאַתְמַר בֵּיה (ישעיה מד יג) כְּתַפְּאַרְת אָדָם לְשַׁבַּת בְּיַת,
 בְּצִלְמוֹ שְׂכִינְתָא תַתְּאָה, בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים שְׂכִינְתָא
 עֲלָאָה, וַיִּיצַר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם דָּא צַדִּיק
 חַי עַלְמִין, יִצְרוּ בִיּוֹצְרָה עֲלָאָה וּבִיּוֹצְרָה תַתְּאָה,
 דְּאִינוּן י' מִן א, ו' מִן וַיִּיצַר אִיהוּ ו' דְּאַמְצָעִיתָא,
 דְּאִיהוּ בְּתֵרִין יוֹדִין בְּאֵת א, וְתֵרִין יוֹדִין עֲלִיּוּהוּ
 אֲתַמַּר (משלי יד א) חֲכָמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵּיתָה וְאִינוּן
 חֲכָמָה קְדוּמָה וְחֲכָמָה תַתְּאָה.

וְאָדָם מִסְפָּרָא דְּאוֹת פְּרִית י' אֲתִילִיד מְהוּל,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שמות ב ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי
 טוֹב הוּא, (ישעיה ג י) אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, דְּתַמָּן לֹאוּ
 קְלִיפָה דְּעַרְלָה פְּלָל, וְהָא דְּאַתְמַר אָדָם הָרֵאשׁוֹן
 מוֹשֵׁף בְּעַרְלָתוֹ הוּא, דָּא אָדָם דְּעַשְׂיָה, וּמְאִי נִיחוּ

לשון הקודש

יש ספירות של בריאה, ויש ספירות של
 אצילות, ומשום זה ויברא אלהים את
 האדם, זה העמוד האמצעי, שנאמר בו
 כתפארת אדם לשבת בית. בצלמו -
 שכינה תחתונה, בצלם אלהים -
 שכינה עליונה, וייצר יהוה אלהים את
 האדם - זה צדיק חי העולמים, יצרו
 ביוצרה עליונה וביוצרה תחתונה שהם

י' מן א, ו' מן וַיִּיצַר הוּא הו' שְׂבָאֲמַע,
 שהוא בשני יודין פאות א, ועל שני
 יודיים נאמר חכמות נשים בנתה ביתה,
 והם חכמה קדומה וחכמה תחתונה.
 ואדם מצד של אות הפרית י' נולד
 מהול, זהו שכתוב ותרא אותו כי טוב
 הוא, אמרו צדיק כי טוב, ששם אין
 קלפה של ערלה פלל, וזה שנאמר אדם

דא קליפה דאתלבשא ביה (נ"א דאתלבשת ביה)
 לשלמאה על פלא, הדא הוא דכתיב (תהלים קג יט)
 ומלכותו בכל משלה, ובגין דא אתמר ביה (בראשית א
 כ) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו לאתלבשא בכל
 דיוקנין וקליפין.

ועוד אתמר ביה בשכינתא תתאה, נעשה אדם
 בצלמנו כדמותנו, דתהא כלילא מכל
 ספירן, דכל עשר ספירן יהיבו ביה כל חד חולקיה,
 ומאי חולקיה, אלא כל ספירה יהיב ביה עשור
 דיליה, דכל ספירה סליק לעשרה, ויהיבו ליה כל
 חד וחד עשור דיליה אשתארו אינון תשע תשע,
 וכל חד וחד אשתלים ביה לעשרה, ובגין דא
 מעשרין חד מעשרה, ובגין דאיהי כלילא מכלהו
 אתמר ביה (ירמיה ב ב) אהבת כלולותיך, כלילא מכלא,

לשון הקודש

אחת נתנה בו חלקה, ומה חלקה? אלא
 כל ספירה נתנה בו עשור שלה, שכל
 ספירה עולה לעשרה, ונתנו לו כל אחת
 ואחת העשור שלה, נשארו הן תשע
 תשע, וכל אחת ואחת השתלים ביה
 לעשרה, ומשום כך מעשרים אחד
 מעשרה, ומשום שהיא כלולה מכלם,
 נאמר ביה אהבת כלולותיך, כלולה מן
 הכל, ואחר שנכללה מן העליונים נאמר

הראשון מושך בערלתו היה, זה אדם של
 עשיה, ומה הוא? זו הקלפה שהתלבשה
 בו (בה) לשלט על הכל, זה שכתוב
 ומלכותו בכל משלה, ומשום זה נאמר
 ביה נעשה אדם בצלמנו כדמותנו,
 להתלבש בכל הדיוקנאות והקלפות.

ועוד נאמר בשכינה התחתונה נעשה
 אדם בצלמנו כדמותנו, שתהיה כלולה
 מכל הספירות, שכל עשר הספירות כל

וּלְבַתֵּר דְּאַתְּכְּלִילַת מִעֲלָאִין אֶתְמַר בָּהּ (בראשית א כו)
 וּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל
 הָאָרֶץ, אֶתְכְּלִילַת בְּתַתְּאִין, וְאַפִּילוּ בְּכָל קְלִיפִין
 דְּסִטְרָא אַחְרָא אֶתְלַבֶּשֶׁת, לְקִימָא בָּהּ וּמַלְכוּתוֹ
 בְּכָל מְשָׁלָה, וּבְכָל מַה דְּאַתְּלַבֶּשֶׁת אֶתְכְּלִילַת (ג"א
 אֶתְקְרִיאת) בְּשָׁמַיָה, הָא הָכָא אָדָם דְּעֵשִׂיָה וַיִּצְרָה.

אָדָם דְּבְרִיאָה אוֹקְמוּהוּ עַל תְּפִאֲרַת, מְאִי
 בְּצַלְמוֹ, בְּצַלְמֵם, תְּרִין דְּיוֹקְנִין דְּיִלְיָה
 לְעֵילָא, אֶלָּא (ס"א אֵלִין) אֵינּוּן וְא"ו תְּרִין וַוִ"ן, אֵינּוּן
 תְּרִין דְּיוֹקְנִין דָּא דְּאִיהוּ אָדָם דְּאַמְצַעִיתָא,
 דְּשְׂכִינְתָא עֲלָאָה אִיהִי דְּמוֹת אָדָם עֲלָאָה דְּאִיהוּ
 חֲכָמָה עֲלָאָה, וְשְׂכִינְתָא תְּתָאָה דְּמוֹת אָדָם דְּאִיהוּ
 עַמּוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא.

וְעוֹד, עַמּוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא בְּדִיוֹקְנָא דְּכַתֵּר וְדָא
 אָדָם דְּבְרִיאָה, וְאָדָם דְּיִצְרָה צְדִיק

לשון הקודש

מה זה בצלמו? בצלם, שתי דמיות שלו
 למעלה, אלא (אל) הן וא"ו, שתי וו"ן, הם
 שתי דמיות של א שהוא אדם של
 האמצע, ששכינה העליונה היא דמות
 אדם עליון, שהוא חכמה עליונה,
 ושכינה התחתונה - דמות אדם, שהוא
 העמוד האמצעי.

בה ורדו בדגת הים ובעוף השמים
 ובבהמה ובכל הארץ, נכללה
 בתחתונים, ואפלו בכל הקלפות של
 הצד האחר התלבשה, לקים בה
 ומלכותו בכל משלה, ובכל מה
 שהתלבשה נכללה (נקראת) בשמו, הרי
 כאן אדם של עשייה ויצירה.

וְעוֹד, הַעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי בְּדְמוּת הַכְּתֵר,

הָאָדָם שֶׁל בְּרִיאָה פְּרָשׁוּהוּ עַל תְּפִאֲרַת.

בְּדִיּוּקְנָא דְחֻכְמָה, וּבְגִין דָּא (מלכים א ה כו) וַיְהוֹה נָתַן
 חֻכְמָה לְשִׁלְמָה דְּאִיהּ צְדִיק בְּרִית שְׁלוֹם שְׁלָם ה',
 וּשְׂכִינְתָּא תִּתְּאָה אָדָם דְּעֵשִׂיָּה דְּמֹות דְּשְׂכִינְתָּא
 עֲלָאָה וְכֻלָּא קְשׁוּט, (ושְׂכִינְתָּא וּדְאִי אֶתְכִלִּילת בְּכֻלָּא), וּבְגִין
 דָּא זְמַנִּין אֶתְקְרִיאת נְשִׁיר, זְמַנִּין חֵיָּה. (דף קיז ע"א) זְמַנִּין
 יוֹנָה, זְמַנִּין צְפוּר, בְּכָל מָה דְּשִׁלְטָא אֶתְקְרִיאת
 בְּשִׁמְיָה, וּבְעֵשְׂבִין אֶתְקְרִיאת שׁוֹשְׁנָה, עֵין פְּרִי עוֹשָׂה
 פְּרִי, וְכַד שְׁלְטָא עַל אֶרְעָא אֶתְקְרִיאת אֶרְיָן, וְכַד
 שְׁלְטָא עַל יַמָּא אֶתְקְרִיאת יָם עַל שְׁמִיָּה, וְכַד
 שְׁלְטָא עַל טוּרִין אֶתְקְרִיאת סְלַע, לִית בְּרִיָּה
 בְּעֲלָמָא דְּשִׁלְטָא עֲלִיהּ דְּלֹא אֶתְקְרִיאת בְּשִׁמְיָה,
 אֲבָל עִם כָּל דָּא דְּשִׁלְטָא עַל כֻּלָּא, עֵבִידת
 אֶפְרָשׁוּתָא בֵּין דְּרַגִּין דְּאִינוּן מוּחָא וְאִיבָא, לְקִלְיִין
 דְּסִטְרָא אַחְרָא דְּאִינוּן בְּקִלְיִין דְּאִינוּן דְּמַכְסִּין

לשון הקודש

נקראת שושנה, עין פרי עשה פרי,
 וכששולטת על הארץ נקראת ארץ,
 וכששולטת על הים נקראת ים על שמו,
 וכששולטת על ההרים נקראת סלע, אין
 בריה בעולם ששולטת עליה שלא
 נקראת בשמה, אבל עם כל זה ששולטת
 על הכל, עושה הפרדה בין הדרגות שהן
 מה ופרי, לבין הקלפות של הצד האחר
 שהן בקלפות האנוז שמכסות על המה,

וזה אדם של בריאה, ואדם של יצירה –
 צדיק בדמות של חכמה, ומשום זה
 ויהויה נתן חכמה לשלמה, שהוא צדיק
 ברית שלום שלם ה', ושכינה תחתונה –
 אדם של עשייה, הדמות של השכינה
 העליונה, והכל אמת, (והשכינה ודאי נכללת בכל),
 ומשום זה לפעמים נקראת נשר לפעמים
 חיה. לפעמים יונה, לפעמים צפור, בכל
 מה ששולטת נקראת בשמה, ובעשבים